

AUSPICIA

Recenzovaný vědecký časopis pro oblast společenských a humanitních věd

Reviewed Scholarly Journal Dealing with Social Sciences and Humanities

Рецензований науковий журнал для суспільних та гуманітарних наук

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ
ČESKÉ BUDĚJOVICE

2016

AUSPICIA

Recenzovaný vědecký časopis pro otázky společenských a humanitních věd.

Založen v r. 2004. Vydáván:

- Vysokou školou evropských a regionálních studií České Budějovice, Česká republika

AUSPICIA

A peer-reviewed scholarly journal for questions of the social sciences.

Founded in 2004. Published by:

- College of European and Regional Studies České Budějovice, Czech Republic

Adresa redakce: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., Žižkova 4/6, 370 01 České Budějovice, Česká republika. Tel.: 00420 386 116 837, fax: 00420 386 116 824, **auspicia@vsers.eu**, předmět: *Auspicia*, http://vsers.cz/?page_id=729. Vychází čtyřikrát ročně. Objednávky telefonicky přijímá redakce. Předplatné na rok: 400 Kč. Způsob placení: fakturou (na základě objednávky). Povoleno MK ČR pod ev. č. MK ČR E 14912. červen 2016. **ISSN 1214-4967**. Registrace RVCÍ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=52943.

Editorial Office Address: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., Žižkova 4/6, 370 01 České Budějovice, tel.: 00420 386 116 837, fax: 00420 386 116 824, **auspicia@vsers.eu**, subject: *Auspicia*, http://vsers.cz/?page_id=729. It is published four times a year. Orders are taken over the phone at the editor's office. The annual subscription fee is 16€. Payment: by invoice (based on an order). It is approved by MK ČR under reg. Nr. MK ČR E 14912. June 2016. **ISSN 1214-4967**. Registration RSCI http://elibrary.ru/title_about.asp?id=52943.

AUSPICIA:

Mezinárodní česko-ukrajinské výdej

© Vysoká škola evropských a regionálních studií (m. České Budějovice, Česká republika); Evropská univerzita (Kyjev, Ukrajina); Poltava Národní pedagogická univerzita. V.H. Korolenka (Poltava, Ukrajina); Všeukrajinská asociace politických věd

АУСПІЦІЯ:

міжнародний чесько-український випуск

© Вища школа європейських та регіональних досліджень (м. Чеське Будейовіце, Чеська Республіка); Європейський університет (м. Київ, Україна); Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка (м. Полтава, Україна), Всеукраїнська асоціація політичних наук

AUSPICIA:

International Czech-Ukrainian issue

© College of European and Regional Studies (České Budějovice, Czech Republic); European University (Kyiv, Ukraine); Poltava National Korolenko Pedagogical University (Poltava, Ukraine); All Ukrainian Political Sciences Association

OBSAH

1. PRÁVNÍ VĚDY

SOUDNÍ REFORMA: PROBLEMATIKA ZÁKONA “O SOUDNICTVÍ A POSTAVENÍ SOUDCŮ” NA UKRAJINĚ	15
<i>Olena ULJUTINA, Alina HULČÁK</i>	

DOTAZ NA VEŘEJNOU INFORMACI JAKO MECHANISMUS PRO REALIZACI ÚSTAVNÍHO PRÁVA OBČANŮ UKRAJINY	19
<i>Olena ŠEVČENKO</i>	

PRINCIPY SPRÁVNÍHO SOUDNICTVÍ	25
<i>Olena ULJUTINA, Natalija VOLKOVYČ</i>	

VYBRANÉ PROBLÉMY INFORMAČNÍHO ZABEZPEČENÍ ORGÁNŮ STÁTNÍ FISKÁLNÍ SLUŽBY UKRAJINY	30
<i>Natalija LYTVYN</i>	

2. EKONOMIE

FINANČNĚ-EKONOMICKÝ MECHANISMUS ŘÍZENÍ INTELEKTUÁLNÍHO KAPITÁLU S POMOCÍ STÁTNÍ PODPORY	35
<i>Maryna SKORYK, Kristina PROKOPENKO, Oleksij CHARKOVYNA</i>	

PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY A PENĚŽNÍ EKVIVALENTY	42
<i>Oleh BORYSOV, Antonina LUPENKO</i>	

ZEFEKTIVNĚNÍ HOSPODAŘENÍ ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ	46
<i>Oksana HRYVKIVSKA, Pavlo ZORJA</i>	

FAKTORY UTVÁŘENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI DRŮBEŽÁŘSKÝCH PODNIKŮ	52
<i>Oksana HRYVKIVSKA, Larysa KLIBANSKA</i>	

MOŽNOSTI ZEFEKTIVNĚNÍ FISKÁLNÍCH MECHANISMŮ V KONTEXTU ROZVOJE SOCIÁLNÍ SFÉRY NA UKRAJINĚ	60
<i>Inna KANCUR</i>	

3. HISTORICKÉ VĚDY

CÍRKEVNÍ PERIODIKA ČERNIHIVSKÉ EPARCHIE NA POČÁTKU DVACÁTÉHO STOLETÍ (1912-1917)	64
<i>Maksym BLAKYTYNYJ</i>	

4. POLITOLOGIE

VYJEDNÁVÁNÍ JAKO ZPŮSOB UROVNÁVÁNÍ POLITICKÝCH KONFLIKTŮ	70
<i>Vadym HERASYMOVYČ</i>	

NARATIV “VELKÉ VLASTENECKÉ VÁLKY” JAKO NÁSTROJ INFORMAČNĚ-PSYCHOLOGICKÉ AGRESSE RUSKÉ FEDERACE PROTI UKRAJINĚ	75
<i>Oleksiy ROZUMNYJ</i>	

VÝVOJ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI NA UKRAJINĚ	81
<i>Oleksandr KORNIEVSKYJ</i>	

5. VEŘEJNÁ SPRÁVA

“PULL” FAKTORY V SOUČASNÉ MIGRAČNÍ VLNĚ DO ZEMÍ EU	86
<i>Lenka SVOBODOVÁ, Iveta MLEZIVOVÁ, Milan LUPTÁK</i>	

6. FILOSOFIE

KRIZE MODERNÍHO ČLOVĚKA A HLEDISKO VĚČNOSTI V MYŠLENÍ T. G. MASARYKA	91
<i>Jan SVOBODA</i>	

MASOVÁ KULTURA A MASOVÝ SPORT V DNEŠNÍ SPOLEČNOSTI	95
<i>Lubov ŠEREMET</i>	
EXPLIKACE SUBJEKTIVITY: “OTEVŘENOST” ONTOLOGICKÉ DIMENZE	100
<i>Viktoriya KOZACHYNSKA</i>	
RETROSPEKTIVA PREZENTACE KONCEPTU “ANDROGYNIE” V OBLASTI MÓDY: FILOSOFICKÝ ASPEKT	106
<i>Olena SKALACKA</i>	
PROBLÉM ČLOVĚKA: MODERNA VERSUS POSTMODERNA	112
<i>Anatolij PAVLOVSKÝJ</i>	
OTÁZKY HISTORICKO-FILOSOFICKÉHO ZKOUMÁNÍ POSTMODERNÍHO MYŠLENÍ	117
<i>Konstantin RAJDA</i>	
7. RELIGIONISTIKA	
METODOLOGICKÁ A EPISTEMOLOGICKÁ VÝCHODISKA SYSTEMATICKÉ THEOLOGIE P. TILLICH A	124
<i>Hanna EMELJANENKO</i>	
SPECIFIKA VYMEZENÍ NÁBOŽENSKO-FILOSOFICKÉHO ODKAZU N. BERĐAJEVA	133
<i>Serhij ŠEVČENKO</i>	
8. PEDAGOGIKA	
STUDOVÁNÍ CIZÍHO JAZYKA NA NEJAZYKOVÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH: SAMOSTATNÁ PRÁCE STUDENTŮ, JEJÍ ÚLOHA A CÍLE	141
<i>Kostyantyn RYBACHUK</i>	
FORMOVÁNÍ ČTENÁŘSKÉ A LINGVISTICKÉ KOMPETENCÍ STUDENTŮ PŘI STUDIU ANGLOJAZYČNÉ POEZIE	145
<i>Tamara SKRYPNYK</i>	
9. AKADEMICKÝ ŽIVOT	
OHLÉDNUTÍ ZA XVI. EVROPSKÝMI PŘEDNÁŠKAMI “PERSPEKTIVY BALTSKO- ČERNOMOŘSKÉ SPOLUPRÁCE UKRAJINY V SOUVISLOSTECH EVROPSKÉ INTEGRACE” (kulturní, politické, hospodářské a vojenské aspekty. U příležitosti Dne Evropy na Ukrajině a 25. výročí Evropské univerzity)	151
<i>Žoja TYMOŠENKO, Natalija PROKOPENKO</i>	
10. DISKUZE, ÚVAHY	
PROJEKT NEODKLADNÉ REFORMY VZDĚLÁVÁNÍ V BULHARSKU (KDY UŽ ZAVŘEME TOVÁRNU NA NEOSOBNO?)	156
<i>Angel GRANČAROV</i>	
SOUČASNÁ EKONOMICKÁ KRIZE A VZNIK NOVÉHO FEUDALISMU: NĚKOLIK POZNÁMEK V ROZPORU S KÁNONY MAINSTREAMU	165
<i>Milan LUPTÁK, Marina LUPTÁKOVÁ</i>	
11. RECENZE	
KAROL ČUKAN – ĽUDOVÍT ŠRÁMEK: VEREJNÁ MIENKA (HISTÓRIA, TEÓRIA, VÝSKUM) Trnava: UCM 2013, 180 s. ISBN 978-80-8105-495-2	169
<i>Ladislav MURA</i>	

ЗМІСТ

1. ЮРИДИЧНІ НАУКИ

СУДОВА РЕФОРМА: ПРО ПРОБЛЕМИ ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО СУДОУСТРІЙ І СТАТУС СУДДІВ”	15
<i>Олена УЛЮТІНА, Аліна ГУЛЬЧАК</i>	

ЗАПИТ НА ПУБЛІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ У ЯКОСТІ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ГРОМАДЯН В УКРАЇНІ	19
<i>Олена ШЕВЧЕНКО</i>	

ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА	25
<i>Олена УЛЮТІНА, Наталія ВОЛКОВИЧ</i>	

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	30
<i>Наталія ЛИТВИН</i>	

2. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ КАПІТАЛОМ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНУ ПІДТРИМКУ	35
<i>Марина СКОРИК, Крістіна ПРОКОПЕНКО, Олексій ХАРКОВИНА</i>	

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТИ	42
<i>Олег БОРИСОВ, Антоніна ЛУПЕНКО</i>	

ОРІЄНТИРИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	46
<i>Оксана. ГРИВКІВСЬКА, Павло ЗОРЯ</i>	

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПТАХІВНИЦТВА	52
<i>Оксана. ГРИВКІВСЬКА, Лариса КЛІБАНСЬКА</i>	

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІСКАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ	60
<i>Інна КАНЦУР</i>	

3. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

ЦЕРКОВНА ПЕРІОДИКА ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ НА ПОЧАТКУ ХХ ст. (1912–1917)	64
<i>Максим БЛАКИТНИЙ</i>	

4. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

ПЕРЕГОВОРИ ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ	70
<i>Вадим ГЕРАСИМОВИЧ</i>	

НАРАТИВ “ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ” ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ	75
<i>Олексій РОЗУМНИЙ</i>	

РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	81
<i>Олександр КОРНІЄВСЬКИЙ</i>	

5. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

“PULL” ФАКТОРИ ТЕПЕРІШНЬОЇ ХВИЛІ МІГРАЦІЇ ДО КРАЇН ЄС	86
<i>Ленка СВОБОДОВА, Івета МЛСЗІРОВА, Мілан ЛУПТАК</i>	

6. ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

КРИЗА СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ І ПЕРСПЕКТИВА ВІЧНОСТІ В СВІТЛІ МИСЛЕННЯ

Т. Г. МАСАРИКА 91
Ян СВОБОДА

МАСОВА КУЛЬТУРА ТА МАСОВИЙ СПОРТ У ТЕПЕРІШНЬОМУ СУСПІЛЬСТВІ 95
Любов ШЕРЕМЕТ

ЕКСПЛІКАЦІЇ СУБ'ЄКТИВНОСТІ: “ВІДКРИТІСТЬ” ОНТОЛОГІЧНОГО ВИМІРУ 100
Вікторія КОЗАЧИНСЬКА

РЕТРОСПЕКТИВА ПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ “АНДРОГІННОСТІ” У ПРОСТОРІ МОДИ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ 106
Олена СКАЛАЦЬКА

ПРОБЛЕМА ЛЮДИНИ: МОДЕРН VERSUS ПОСТМОДЕРН 112
Анатолій ПАВЛОВСЬКИЙ

ПРОБЛЕМИ ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО МИСЛЕННЯ 117
Костянтин РАЙДА

7. РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ЕПІСТЕМОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМАТИЧНОЇ ТЕОЛОГІЇ

П. ТІЛЛІХА 124
Ганна СМЕЛЬЯНЕНКО

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ РЕЛІГІЙНО-ФІЛОСОФСЬКОЇ СПАДЩИНИ М. БЕРДЯЄВА .. 133
Сергій ШЕВЧЕНКО

8. ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНИХ ВНЗ: САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЇЇ РОЛЬ ТА МЕТА 141
Костянтин РИБАЧУК

ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ ТА ЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПОЕЗІЇ 145
Тамара СКРИПНИК

9. НАУКОВЕ ЖИТТЯ

ОГЛЯД XVI ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЧИТАНЬ “ПЕРСПЕКТИВИ БАЛТО-ЧОРНОМОРСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОМУ КОНТЕКСТІ” (культурний, політичний, економічний та військово-безпековий оборонний аспекти. До святкування Днів Європи в Україні та 25-річчя Європейського університету) 151
Зоя ТИМОШЕНКО, Наталія ПРОКОПЕНКО

10. ДИСКУСІЇ, РОЗДУМИ

ПРОЕКТ ДЛЯ НЕГАЙНОГО РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В БОЛГАРІЇ (КОЛИ МИ ЗАКРИЄМО ФАБРИКИ ЗНЕОСОБЛЕННЯ?) 156
Ангел ГРАНЧАРОВ

ПОТОЧНА ЕКОНОМІЧНА КРИЗА І ПОЯВА НОВОГО ФЕОДАЛІЗМУ: КІЛЬКА НОТАТОК ВСУПЕРЕЧ КАНОНАМ МЕЙНСТРИМУ 165
Мілан ЛУПТАК, Марина ЛУПТАК

11. РЕЦЕНЗІЇ

КАРОЛЬ ЦУКАН – ЛУЇ ШРАМЕК: ГРОМАДСЬКА ДУМКА (ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ДОСЛІДЖЕННЯ) 169
Трнава: ЦСМ 2013, 180 стор. ISBN 978-80-8105-495-2
Ладіслав МУРА

CONTENTS

1. LEGAL SCIENCES

JUDICIAL REFORM: PROBLEMS ON THE LAW OF UKRAINE “ON THE JUDICIAL SYSTEM AND STATUS OF JUDGES”	15
--	-----------

Elena ULYUTINA, Alina GULCHAK

THE REQUEST FOR PUBLIC INFORMATION AS A MECHANISM FOR THE IMPLEMENTATION OF THE CONSTITUTIONAL RIGHTS OF CITIZENS IN UKRAINE	19
---	-----------

Elena SHEVCHENKO

PRINCIPLES OF THE ADMINISTRATIVE LEGAL PROCEEDINGS	25
---	-----------

Elena ULYUTINA Natalia VOLKOVYCH

SEPARATE PROBLEMATIC ISSUES OF INFORMATION SUPPORT OF THE STATE FISCAL SERVICE BODIES OF UKRAINE	30
---	-----------

Natalia LITVIN

2. ECONOMIC SCIENCES

FINANCIAL AND ECONOMIC MECHANISM OF INTELLECTUAL CAPITAL MANAGEMENT THROUGH THE STATE SUPPORT	35
--	-----------

Marina SKORIK, Kristina PROKOPENKO, Oleksiy HARKOVYNA

CASH AND CASH EQUIVALENTS	42
--	-----------

Oleg BORISOV, Antonina LUPENKO

GUIDELINES FOR THE EFFICIENCY INCREASE OF AGRICULTURAL ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITIES	46
---	-----------

Oksana HRYVKOVSKAYA, Pavlo ZARYA

RESEARCH OF THE FACTORS INFLUENCING THE FORMATION OF THE ENTERPRISES COMPETITIVENESS	52
---	-----------

Oksana GRIVKOVSKAYA, Larisa KLIBANSKAYA

DIRECTIONS OF THE FISCAL MECHANISMS EFFICIENCY INCREASE IN THE CONTEXT OF THE UKRAINIAN SOCIAL SPHERE DEVELOPMENT	60
--	-----------

Inna KANTSUR

3. HISTORICAL SCIENCES

THE CHURCH PERIODICALS OF THE CHERNIHIV DIOCESE IN THE EARLY TWENTIETH CENTURY (1912-1917)	64
---	-----------

Maxim BLUCITNY

4. POLITICAL SCIENCES

NEGOTIATIONS AS THE WAY OF PEACEFUL SETTLEMENT OF POLITICAL CONFLICTS	70
--	-----------

Vadim GERASIMOVYCH

“GREAT PATRIOTIC WAR” NARRATIVE AS AN INSTRUMENT OF RUSSIAN INFORMATION WARFARE AGAINST UKRAINE	75
--	-----------

Oleksii ROZUMNYI

DEVELOPMENT OF CIVIL SOCIETY IN UKRAINE	81
--	-----------

Alexander KORNIEVSKY

5. STATE ADMINISTRATION

“PULL” FACTORS IN CONTEMPORARY WAVES OF MIGRATION IN EU COUNTRIES	86
--	-----------

Lenka SVOBODOVÁ, Iveta MLEZIVOVÁ, Milan LUPTÁK

6. PHILOSOPHICAL SCIENCES

THE CRISIS OF MODERN MAN AND THE PERSPECTIVE OF ETERNITY IN THE LIGHT OF T. G. MASARYK’S THINKING	91
--	-----------

Jan SVOBODA

THE MASS CULTURE AND THE MASS SPORT IN TODAY'S SOCIETY	95
<i>Lyubov SHEREMET</i>	
EXPLICATIONS OF SUBJECTIVITY: "OPENNESS" OF ONTOLOGICAL DIMENSION	100
<i>Viktoriya KOZACHYNSKA</i>	
RETROSPECTIVE OF THE CONCEPT PRESENTATION "ANDROGYNY" IN THE SPHERE OF FASHION: THE PHILOSOPHICAL ASPECT	106
<i>Elena SKALATS'KA</i>	
MAN PROBLEM: MODERN VS POSTMODERN	112
<i>Anatolij PAVLOVSKYI</i>	
PROBLEM OF HISTORICAL AND PHILOSOPHICAL STUDIES OF POSTMODERN THINKING	117
<i>Kostyantyn RAIDA</i>	
7. RELIGIOUS STUDIES	
THE METHODOLOGICAL AND EPISTEMOLOGICAL FOUNDATIONS OF SYSTEMATIC THEOLOGY P. TILICH	124
<i>Hanna JEMELJANENKO</i>	
FEATURES OF THE DEFINITION BERDYAEV'S PHILOSOPHY	133
<i>Sergij SHEVCHENKO</i>	
8. PEDAGOGICAL SCIENCES	
LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN NON-LINGUISTIC UNIVERSITIES: STUDENTS' INDEPENDENT WORK, ITS ROLE AND PURPOSE	141
<i>Kostyantyn RYBACHUK</i>	
FORMATION OF READER AND LINGUISTIC COMPETENCE OF STUDENTS IN THE STUDY OF ENGLISH POETRY	145
<i>Tamara SKRYPNYCK</i>	
9. SCIENTIFIC LIFE	
REVIEW OF THE XVI EUROPEAN READINGS 'PERSPECTIVES BALTIC-BLACK SEA COOPERATION OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION (cultural, political, economic, military and defense aspects. To celebrate Europe Day in Ukraine and the 25th anniversary of the European University)	151
<i>Zoya TYMOSHENKO, Natalia PROKOPENKO</i>	
10. DISCUSSIONS, CONSIDERATIONS	
PROJECT FOR IMMEDIATE REFORM EDUCATION IN BULGARIA (WHEN WE CLOSE FACTORY OF IMPERSONAL?)	156
<i>Angel GRANCHAROV</i>	
CURRENT ECONOMIC CRISIS AND EMERGENCE OF A NEW FEUDALISM: A FEW NOTES CONTRARY TO CANONS OF MAINSTREAM	165
<i>Milan LUPTÁK, Marina ĽUPTÁKOVÁ</i>	
11. REVIEWS	
CHARLES ČUKAN – LOUIS SRAMEK: PUBLIC OPINION (HISTORY, THEORY, RESEARCH) Trnava: UCM 2013, 180 p. ISBN 978-80-8105-495-2	169
<i>Ladislav MURA</i>	

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІСКАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Інна КАНЦУР

Ірпінь, Україна

VYSVĚTLIVKA: Stat' se zabývá postupy zkvalitnění fiskálních mechanismů v zájmu urychlení sociálního rozvoje Ukrajiny. Zvláštní pozornost patří problémům, které tento rozvoj naopak brzdí. Doporučuje zavést na Ukrajině negativní daň z příjmu, která narozdíl od stávajících fiskálních mechanismů přispěje k sociální rovnosti a důstojné životní úrovni nízkopříjmovým vrstvám obyvatelstva. Nabízí též prognózu výsledků adaptace negativní daně z příjmů na ukrajinské poměry.

Klíčová slova: účinnost daňového mechanismu; fiskální mechanismus; fiskální nástroje; sociální rozvoj; sociální sféra

АНОТАЦІЯ: У статті досліджуються шляхи підвищення ефективності фінансового механізму в забезпеченні прискорення соціального розвитку України. Приділяється особлива увага проблемам, які стримують соціальний розвиток країни та визначаються основні напрями їхнього вирішення. Запропоновано застосувати в Україні негативний прибутковий податок, що, на відміну від існуючого фінансового механізму, надасть можливість забезпечити принцип соціальної рівності та гідний рівень життя малозабезпеченим верствам населення. Розраховано прогнозні результати адаптації негативного прибуткового податку до українських реалій.

Ключові слова: ефективність фінансового механізму; фінансовий механізм; фінансові інструменти; соціальний розвиток; соціальна сфера

ANNOTATION: The author investigates ways to improve the fiscal mechanism to ensure the acceleration of social development of Ukraine. Special attention is given to problems that hinder social development and the main directions of their solution. The use in Ukraine of negative income tax, unlike the current fiscal mechanism will provide the principle of social equality and a decent standard of living of the poor. Calculated results projected income tax negative adjustment to the Ukrainian realities.

Key words: effectiveness of fiscal mechanism; fiscal mechanism; fiscal instruments; social development; social sphere

ВСТУП

Ефективний соціально-економічний розвиток суспільства неможливий без його державного регулювання. Саме без нього не можна забезпечити стабільність й економічне зростання добробуту населення, гарантувати здійснення соціально-економічних прав людини, вирішити проблеми зайнятості тощо. Одним з важливих важелів державного регулювання соціально-економічних процесів є фінансовий механізм. Від правильного використання інструментів фінансового механізму і залежить наповнення бюджету та, відповідно, розвиток соціальної сфери. На сучасному етапі розвитку структура фінансового механізму не має достатнього рівня сформованості. Звідси і виникає необхідність дослідження фінансового механізму розвитку соціальної сфери України.

Огляд останніх досліджень і публіка-

цій підтверджує, що в Україні зростає інтерес до проблем розбудови податкової системи, вдосконалення системи оподаткування, поглиблюються наукові дослідження щодо з'ясування сутності податків, їхніх функцій. Здебільшого у цих дослідженнях акцентується увага на зростанні ролі податків у суспільстві, їх використанні державою як регулятора економіки та джерела доходів бюджету. Однак ґрунтовне теоретичне та практичне дослідження, яке б безпосередньо стосувалося фінансового механізму розвитку соціальної сфери України, все ж таки залишається прерогативою майбутнього часу.

РЕЗУЛЬТАТИ І ДИСКУСІЯ

Фінансовий механізм відіграє важливу роль у створенні умов для ефективного функціонування соціальної сфери, адже за

допомогою фінансових інструментів забезпечується надходження до бюджету коштів, достатніх для задоволення державних та соціальних потреб. Головне завдання фінансового механізму, з одного боку, полягає у встановленні оптимальних податків, які не стримуватимуть розвиток соціальної сфери, а, з іншого – у забезпеченні надходження до бюджету коштів, достатніх для задоволення соціальних потреб.

У бюджетно-податковій сфері сьогодні надзвичайно багато проблем. Це зокрема, безсистемність змін у податковому законодавстві; наявність та істотне збільшення кількості необґрунтованих пільг та їх користувачів; значне розширення повноважень і функцій Державної фінансової служби України тощо (Бурденко, 2008). Крім зазначених вище проблем, фінансовими факторами, що стримують соціальний розвиток країни є: неефективна й надмірно витратна для держави система адміністрування податків і зборів, що неспроможна забезпечити повноцінне наповнення бюджету й зниження частки тіньової економіки за одночасного дотримання балансу інтересів фінансових органів і платників податків; значний податковий тиск на платників податків (34,05 % у 2014 р.); нестабільність і непередбачуваність податкової системи, що призводить до високих податкових ризиків для платників податків й обмежує можливість середньо- і довгострокового планування; високий рівень ухилення від сплати податків (рівень тіньової економіки у 2014р. становив близько 42 %, що є основною причиною ухилення від сплати податків); невиконання фінансовим механізмом функції згладжування соціальної нерівності.

Причинами наведених вище проблем, на нашу думку, є нестабільна нормативно-правова база оподаткування й суперечливість окремих законодавчих норм та нерациональна система податкових пільг, що залишає можливості для ухилення від сплати податків та збільшення різниці в доходах між різними

категоріями населення.

Перекладення податкового тягара на громадян негативно відображається на показниках споживання населення. Якщо зіставити рівень податкового навантаження в Україні із ситуацією в інших державах, то виявляється, що суть проблеми не стільки у високих податкових ставках, скільки у нерівномірності оподаткування, яка породжена надмірними пільгами різного роду; у звільненні від оподаткування тощо. Послаблення фінансового тиску на платників податків може відбуватись шляхом зниження ставок податку на доходи фізичних осіб і податку на додану вартість, а також нарахувань на фонд оплати праці.

Так, податок на доходи фізичних осіб впливає на рівень життя населення, а ставки зазначеного податку знижують фінансове навантаження шляхом застосування прогресивного оподаткування та неоподаткованого мінімуму. Система оподаткування доходів фізичних осіб повинна, крім фінансової, виконувати ще й регулюючу функцію. Для цього необхідно впровадити таку шкалу ставок податку на доходи фізичних осіб, яка б не ліквідувала у громадян з помірно високим рівнем доходів стимулювання щодо збільшення їх капіталу.

На наш погляд, існує декілька ефективних напрямів удосконалення фінансового механізму України. Досить продуктивним, може бути диференціація ставки податку на доходи фізичних осіб, що сприятиме нагромадженню заощаджень платниками податків. Така диференціація дасть змогу усунути диспропорції між доходами різних категорій населення. Так, для досягнення принципу соціальної рівності та об'єктивності та підтримуючи думку О. Є. Найдено (2012), вважаємо за доцільне ставки податку на доходи фізичних осіб змінити залежно від суми заробітної плати в бік їх більшої диференціації (таблиця 1).

Таблиця 1

Пропозиції щодо диференціації ставок податку на доходи фізичних осіб

Розмір заробітної плати	Ставка податку
Мінімальна заробітна плата	Не оподатковується
Сума, яка перевищує розмір мінімальної заробітної плати, але не перевищує розмір середньої заробітної плати за підсумками попереднього року	10%
Сума від середньої заробітної плати до десяти мінімальних заробітних плат	15%
Сума, яка перевищує десять мінімальних заробітних плат	20%

Джерело: О. Є. Найдено (2012).

Основним показником, який повинен регулювати встановлення податкових ставок, на нашу думку, є співвідношення доходів між найбагатшими і найбіднішими прошарками суспільства. Такий підхід не лише виправданий

із позиції соціальної справедливості, – це є непоганий стимул для ефективного функціонування економіки. Вилучаючи у найзабезпеченіших верств надлишки доходів через прогресивне оподаткування, держава

все одно залишає їм достатньо коштів для споживання. Частина доходів, яку забирають у багатих, перерозподіляють на користь бідних верств, що стимулює загальний попит на товари і послуги. Як правило, держава може раціональніше розпорядитися надлишком вилучених коштів, ніж приватні особи.

Фіскальний механізм має бути спрямований на зменшення фіскального тиску на доходи найменш захищених верств населення. Так, потрібно збільшити можливості отримання податкової соціальної пільги для малозабезпечених верств населення, ввести комплекс додаткових податкових пільг для громадян з низьким доходом, які мають малолітніх дітей тощо. Необхідно коригувати фіскальну політику, узгоджуючи її з політикою зайнятості, у спосіб стимулювання розв'язання демографічного питання та детінізації заробітної плати, запровадивши систему податкових пільг для працюючих членів сім'ї, взявши до уваги світовий досвід гармонізації соціальної та податкової політики в частині диференціації нарахувань на зарплату залежно від сімейного статусу особи та кількості дітей у родині (найвищі – у бездітних одинаків). Для вирішення зазначених вище проблем потрібно, на нашу думку, спочатку переглянути розмір прожиткового мінімуму та збільшити його. Також необхідно розширити розміри доходів населення, що даватимуть змогу одержувати податкову соціальну пільгу, та збільшити виплати заробітної плати офіційно.

Ще одним напрямом забезпечення принци-

пу соціальної рівності та гідного рівня життя малозабезпечених верств населення, на нашу думку, є запровадження в Україні негативного прибуткового податку (negative income tax – NIT), який був розроблений британським політиком Джульєтою Піс-Вільямс (2011), а пізніше доповнений в США Мілтоном Фрідманом (1987). Негативний прибутковий податок призначений виконувати переважно соціальну функцію. Адже забезпечення добробуту населення є на сьогоднішній день одним з найбільш проблемних елементів дій нашого уряду. При застосуванні негативного прибуткового податку встановлюється відповідний поріг, при якому громадянин, який заробляє нижче цієї суми, не сплачує ніяких податків. Тільки тоді, коли заробітна плата перевищить цю суму, буде сплачуватись податок на прибуток. Важливо розуміти також і те, що негативний прибутковий податок буде працювати тільки тоді, коли він повністю замінить всі програми соціального розвитку, які є в країні.

Прогнозні результати пристосування негативного прибуткового податку до українських реалій, враховуючи пропозиції щодо диференціації ставок податку на доходи фізичних осіб (таблиця 1), зображено в таблиці 2. Припустимо, що 16536 грн. (1378 грн. прожитковий мінімум у 2015 р. x 12 місяців) – законодавчо встановлений поріг, відповідно до якого, якщо особа отримуватиме саме 16536 грн. або менше, протягом одного року не сплачуватиме ніяких податків.

Таблиця 2

Розрахунок та застосування негативного прибуткового податку в Україні

Річний розмір доходу, грн.	Розрахунок	Вид державної підтримки	Розмір чистого доходу, грн.
16536	-	Не платить ПДФО	16536
0	-	Невикористана податкова надбавка $16536 * 50\% = 8268$ грн.	8268
25000 (більше 16536, але менше 41760)	$25000 * 10\% = 2500$ грн.	Платить ПДФО у розмірі 10%	$25000 - 2500 = 22500$
45000 (більше 41760, але менше 165360)	$45000 * 15\% = 6750$ грн.	Платить ПДФО у розмірі 15%	$45000 - 6750 = 38250$
165360 (10-ти кратний розмір мін. з/п)	$165360 * 20\% = 33072$ грн.	Платить ПДФО у розмірі 20 %	$165360 - 33072 = 132288$

Джерело: розраховано автором

Якщо проаналізувати дані таблиці 2, то можна сказати, що при річному доході в 16536 грн. (1378 грн. в місяць) платник податку не сплачує податок на доходи фізичних осіб. Якщо протягом року громадянин країни не отримав ніякого доходу, то в такому випадку держава надає йому податкову надбавку в розмірі 50% від встановленого державою порогу. Таким чином, держава забезпечує мінімальні умови життя

населення країни. При доході, який становить більше законодавчо встановленого порогу, але менше середньомісячного розміру заробітної плати, за попередній рік сплачується податок на доходи фізичних осіб у розмірі 10 %. При доході, який становить більше законодавчого порогу, але менше 10-ти кратного розміру мінімальної заробітної плати, в нашому випадку 45000 грн. в рік (3750 грн. в місяць), сплачує-

ся податок на доходи фізичних осіб в розмірі 15%. Якщо ж дохід громадянина країни буде становити 10-ти кратний розмір мінімальної заробітної плати (165360 грн. в рік або 13780 грн. в місяць) і більше, то така особа повинна сплатити податок на доходи фізичних осіб у розмірі 20%.

Наступним шляхом підвищення ефективності фіскального механізму в забезпеченні прискорення соціального розвитку України є зниження фіскального тиску на фонд оплати праці. При цьому необхідним є як істотне скорочення обсягів нарахувань, так і реальне спрощення їх адміністрування. Проте, зростання заощаджень населення внаслідок послаблення податкового тиску – це тільки половина заходів на шляху до вирішення проблем (Добродій, 2011). Урядом країни вже зроблено перші кроки щодо їхнього вирішення. Так у 2015 р. встановлено єдину ставку нарахування та сплати єдиного соціального внеску – 22%. За рахунок зменшення вирахувань, заробітна плата, а відповідно, і доходи працівників збільшуються, що впливає на підвищення купівельної спроможності, задоволення потреб, рівень життя та добробуту населення.

Також особливе значення серед інструментів фіскального механізму, які впливають на рівень життя населення, належить непрямим податкам, а саме ПДВ. Адже даний податок прямо впливає на ціну споживчих товарів і послуг. Для зменшення негативного впливу фіскального механізму на найменш захищені верстви населення необхідно знижувати ставки ПДВ на групу соціальних товарів і послуг (харчування, ліки тощо). Адже потрібно захистити тих, хто найбільше цього потребує. А запровадження в Україні податку на товари та майно, що є предметами розкоші, відповідатиме передовій світовій практиці, та дозволить акумулювати додаткові кошти в державному бюджеті України, згодом використовувати їх винятково для спрямування у соціальну сферу. Введення прогресивної системи оподаткування та податку на предмети розкоші сприятиме реалізації в Україні принципу соціальної справедливості та стане додатковим джерелом надходжень до бюджету країни. Соціально незахищені верстви населення отримають додаткову матеріальну підтримку за рахунок заможних людей.

ADDRESS & ©

Інна КАНЦУР
старший викладач, кафедра менеджменту
Інститут фінансів, банківської справи
Університет державної фіскальної служби України
вул. Університетська, 31, 08201 м. Ірпінь, Київська обл.,
Україна
kantsur_inna@mail.ru

ВИСНОВКИ

Запропоновані напрями підвищення ефективності фіскального механізму в контексті розвитку соціальної сфери України сприятимуть забезпеченню принципу соціальної рівності та гідного рівня життя малозабезпечених верств населення завдяки скороченню значної частини неефективних індивідуальних пільг, послаблення фіскального тиску на платників податків, диференціації ставки податку на доходи фізичних осіб, збільшення можливості отримання податкової соціальної пільги для малозабезпечених верств населення, запровадження в Україні негативного прибуткового податку, зниження фіскального тиску на фонд оплати праці, введення прогресивної системи оподаткування з ПДВ на групу соціальних товарів і послуг та податку на предмети розкоші тощо, що є, на нашу думку, оптимальним вектором руху для досягнення нами рівня соціального розвитку провідних країн світу.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

- EVELYN, L. (2011), "Advocating negative income taxes: Juliet Rhys-Williams and Milton Friedman", viewed 15 March 2016, available at: <http://econ.duke.edu/uploads/assets/Conferences/HOPE%20Spring%202012/Book%20-%20May5-2011.pdf>
- FRIEDMAN, M. (1987), "The Case for the Negative Income Tax", *The Essence of Friedman*, [eds. Leube, Kurt], Hoover Institution Press, New York, pp. 57 – 68.
- БУРДЕНКО, І. М. (2008), "Податкова система як інструмент інноваційно-інвестиційного розвитку України", *Актуальні проблеми економіки*, № 3(81), с. 151 – 159.
- ДОБРОДІЙ, Т. (2011), "Декларування доходів фізичними особами в 2011 р. за наслідками звітного 2010 р.", *Праця і зарплата*, № 7(731), с. 8 – 9.
- ІВАНОВ, Ю. Б. (2012), *Податкове регулювання соціального розвитку: світовий досвід та тенденції в Україні*, ВД "ІНЖЕК", Харків, 496 с.